

EDUSKUNNAN SIVISTYSVALIOKUNNALLE**Kopioisto ry:n asiantuntijalausunto**

Asia: U 61/2016 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta (asetus TV- ja radio-ohjelmien verkkolähetyksistä).

+++

Kopioisto ry:tä edustavana asiantuntijana pidän tärkeänä, että sopimuslisenssijärjestelmän asema eräänä keskeisenä eurooppalaisena tekijänoikeuksien yhteishallinnon muotona säilyy ja vahvistuu.

Kopioistoa edustavana asiantuntijana:

- Kannatan asetusehdotuksen tavoitetta laajentaa edelleenlähettämisen käsitettä yhteisössä teknologianeuraaliin suuntaan kattamaan kaikenlaiset suljetut verkot, riippumatta toteutustavasta. Tämä vastaisi nykyistä yhteisösääntelyä paremmin Suomessa jo vallitsevaa oikeudellista tilaa.
- Pidän tärkeänä, että signaalin saamisen teknisestä toteutustavasta edelleenlähetystilanteessa (*direct injection*) ei säädettäisi tässä yhteydessä. Tämä vastaa myös aikaisemmin sivistysvaliokunnassa omaksuttua kantaa (SiVM 27/2014).
- Totean, että asiasta olisi tullut säätää direktiivillä, joka olisi paremmin taannut sen, että asiassa säilyy myös kansallista liikkumavaraa.

Kantani ehdotukseen on varauksellinen siltä osin, että:

- Sääntelyehdotus vaikuttaa kannustavan lähettäjäyrityksiä hankkimaan itselleen kaikki taloudelliset oikeudet. Kysymys siitä, missä määrin lähettäjäyritysten on syytä hankkia itselleen oikeuksia ensinnä tekijöiltä ja toiseksi tuotantoyhtiöiltä, on paras jättää markkinoilla toimivien itsensä ratkaistaviksi.
- Alkuperämaaperiaatetta ei tulisi laajentaa tietoverkkoihin.
- Asetusluonnoksen määritelmät ovat monilta osin vaikeaselkoisia tai epäselviä, esimerkiksi ”oheispalvelun” keskeinen käsite jää melko avoimeksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

Edelleen lähettäminen

- Satelliitti- ja kaapelidirektiivin ja sen mukainen kansallisen lainsäädännön mukainen malli, jossa tv-lähetyksen edelleen lähettäjä on voinut hankkia kattavan luvan oman jäsenvaltionsa yhteisvalvontajärjestöstä, on ollut toimiva tapa varmistaa rajat ylittävien tv-lähetysten kaapeleitse tapahtuva edelleen lähettäminen toisessa jäsenvaltiossa siten, että oikeudenhaltijat ovat saaneet tästä käytöstä korvauksen. Vastaava tapa on toimiva ratkaisu lisensoida toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tv-lähetysten edelleen lähettäminen myös nyt asetusehdotuksessa esitetyillä tekniikoilla.
  - Kopioston edustajana pidän asetusehdotuksessa esitettyä edelleen lähettämisen lisensointia kollektiivihallinnoinnin kautta onnistuneena ja kannatettavana.
- Suomen edelleen lähettämiseen liittyvä tekijänoikeuslainsäädäntö on jo tällä hetkellä teknologianeutraali. Näin ollen laajennus ei muuttaisi käytännössä vallitsevaa tilannetta Suomessa. Kopiosto lisensoi edelleen lähettämistä kaapeli-, iptv- ja maanpäällisissä verkoissa sekä myös internetin kautta tapahtuvaa edelleen lähettämistä (ns. OTT).
- Satelliitti- ja kaapelidirektiivin ja kansallisen lainsäädännön mukainen edelleen lähettämisen lisensointimalli olisi syytä nyt asetusehdotuksella neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti ulottaa koskemaan myös avoimen internetin välityksellä rajatulle vastaanottajajoukole tapahtuvaa edelleen lähettämistä (ns. OTT).
- Koska kyse on satelliitti- ja kaapelidirektiivin jatkeesta ja modernisoinnista, olisi Kopioston mielestä tavoitteet saavutettavissa myös direktiivillä nyt esitetyn asetuksen sijaan. Kopioston edustajana yhdyn U-kirjelmässä esitettyyn kantaan, jonka mukaan valittu sääntelyväline, suoraan sovellettava asetus, saattaa aiheuttaa joitakin ongelmia suhteessa olemassa olevaan lainsäädäntöön. Satelliitti- ja kaapelidirektiivi jättää kansallista liikkumavaraa. Tätä liikkumavaraa on käytetty Suomen lainsäädännössä.
  - Kopioston edustajana kantani on, että asiasta tulisi ensisijaisesti säätää direktiivillä.
- On huomattava, että niin satelliitti- ja kaapelidirektiivi kuin asetusehdotus koskevat ainoastaan toisessa jäsenvaltiossa peräisin olevien tv-lähetysten edelleen lähettämistä toisessa jäsenvaltiossa. Totean, että direktiivi ja asetusehdotus eivät miltei osin koske kotimaisten tv-lähetysten edelleen lähettämistä kotimaassa. Tähän liittyen Suomen tekijänoikeuslakiin on 1.6.2015 palautettu komission virallisen huomautuksen seurauksena tekijöiden korvausoikeus siirtovelvoitteen alaisen edelleen lähettämisen osalta.
- Pakollinen kollektiivihallinnointi toisesta maasta peräisin olevien tv-lähetysten edelleen lähettämisen lisensoimiseen on sekä oikeudenhaltijoiden että käyttäjien kannalta myönteinen ja kannatettava. Käyttäjät saavat tällä tavalla turvan kolmansien osapuolten vaatimuksilta. Kollektiivihallinnoinnilla voidaan varmistaa se, että oikeudenhaltijat tosiasiallisesti saavat korvauksia heidän teostensa/esitystensä edelleen lähettämisestä toisessa jäsenvaltiossa.
- Teknologianeutraalisuus edelleen lähettämisen suhteen tuo samaa palvelua tarjoavat operaattorit tasavertaisen kohtelun piiriin. Tämä on omiaan lisäämään eurooppalaisen tv-sisällön saatavuutta toisissa jäsenvaltioissa ja hyödyttää siten operaattoreita, lähettäjäyhtiöitä, oikeudenhaltijoita ja EU-kansalaisia.

Alkuperämaaperiaate

- Kopioston edustajana en kannata alkuperämaaperiaatteen laajennusta asetusehdotuksessa esitetyllä tavalla, koska alkuperämaaperiaatteen laajentaminen saattaisi johtaa tilanteeseen, jossa
  - oikeuksia hankittaisiin sellaisissa alkuperämaissa, joissa oikeuksien suoja olisi heikoin ja joissa niistä maksettaisiin perusteetta alhaisempia hintoja verrattaessa niiden maiden hintatasoon, joissa teoksia tultaisiin käyttämään (*ns. race to the bottom -ilmiö*).
  - lähettäjäyhtiöiden jo tällä hetkellä erittäin vahvaa neuvotteluasemaa suhteessa muihin oikeudenhaltijoihin perusteettomasti vahvistettaisiin. Kopiosto toteaa, että lähettäjäyhtiö voi jo tälläkin hetkellä hankkia oikeudet lähettää av-tuotantoja haluamiinsa EU-maihin.
  - av-tuotantoyhtiöt joutuisivat hankkimaan tekijöiltä Euroopan kattavat oikeudet, vaikka tuotantoyhtiön ei olisi tarkoitus toimia näin laajalla alueella.

→ Kopioston edustajana en kannata alkuperämaaperiaatteen laajennusta asetusehdotuksessa esitetyllä tavalla.

Helsingissä, maaliskuun 21. päivänä 2018
Kopiosto ry

Valtteri Niiranen

Toimitusjohtaja

Lisätietoja:

Valtteri Niiranen, 0400 245 008 ja valtteri.niiranen@kopiosto.fi sekä varatoimitusjohtaja Jukka-Pekka Timonen, 040 722 8082 ja jukka-pekka.timonen@kopiosto.fi

Kopiosto ry on tekijöitä, esittäviä taiteilijoita ja kustantajia edustava tekijänoikeusjärjestö. Kopiosto edustaa erillisillä valtakirjoilla yli 50.000 kotimaista oikeudenomistajaa sekä vastavuoroisuussopimuksien perusteella ulkomaisia oikeudenomistajia. Kopiosto edistää ja valvoo tekijänoikeuslainsäädännön tarkoittamien oikeuksien haltijoiden yhteistä etua oikeuksien käyttöä koskevissa asioissa. Kopioston tehtäviin kuuluu muun muassa myöntää käyttö lupia valokopiointiin, teosten digitaaliseen kopiointiin ja välittämiseen oppilaitoksissa ja tieteellisessä tutkimuksessa, opetustallennukseen sekä radio- ja televisio-ohjelmien edelleen lähettämiseen kaapeliverkossa ja yhteisantennijärjestelmissä.